54
Desinformatie en onlineplatformen

Aan de orde is het **tweeminutendebat Desinformatie en onlineplatformen (CD d.d. 14/06)**.

De **voorzitter**:
Aan de orde is het tweeminutendebat Desinformatie en onlineplatformen, naar aanleiding van een commissiedebat dat is gehouden op 14 juni. Ik zie wederom een aantal nieuwe gezichten deze vooravond. Misschien goed om ook even tegen hen te zeggen dat we dicht tegen het reces aan zitten. We hebben nog heel veel tweeminutendebatten op de agenda. In het commissiedebat is het debat natuurlijk eigenlijk al gevoerd. We gaan dit vandaag niet behandelen als een voortzetting van dat debat, maar vooral als een afronding ervan. Er zijn uiteraard wel mogelijkheden voor interrupties als iemand een motie heeft ingediend en een verduidelijkingsvraag heeft naar aanleiding van de appreciatie daarvan. Maar verder zal ik interrupties beperken, zeker onderling.

Dat gezegd hebbende, zie ik dat de eerste spreekster al helemaal klaarstaat. Dank daarvoor. Het is mevrouw Dekker-Abdulaziz namens D66.

☐

Mevrouw **Dekker-Abdulaziz** (D66):
Dank, voorzitter. We hebben voor dit debat zelfs drie termijnen gehad, dus er zijn heel veel punten gewisseld. Dank aan allen voor de goede discussie. We hebben het gehad over pseudonimiteit. Daar is D66 erg voor. Wij dienen met mevrouw Gündoğan en de heer Slootweg een motie daarover in.

Ik heb het ook gehad over de gevolgen van AI voor desinformatie. D66 maakt zich heel veel zorgen over de mogelijke gevolgen daarvan. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er geen garantie is dat generatieve AI volledig juiste informatie verspreidt en de bronnen juist vermeldt;

constaterende dat dit tot onjuiste aannames kan leiden over door nieuwsmedia gepubliceerde berichten;

verzoekt de regering om het Europese voorzitterschap te vragen om bij de onderhandelingen over de AI Act het verplichten van watermerken bij door AI gegenereerde teksten en beelden waarbij auteursrechtelijke bronnen zijn benut te agenderen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Dekker-Abdulaziz en Rajkowski.

Zij krijgt nr. 185 (30821).

Mevrouw **Dekker-Abdulaziz** (D66):
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Dekker-Abdulaziz voor uw inbreng namens D66. Dan geef ik nu het woord aan de heer Slootweg namens het CDA.

☐

De heer **Slootweg** (CDA):
Dank u wel, voorzitter. De moties van mevrouw Gündoğan en mevrouw Dekker-Abdulaziz zijn een stap in de goede richting. Daarom heb ik ze graag meegetekend. Maar mijn fractie wil wel graag verdergaan op dit punt. Ten eerste moet helder zijn van wie een onlineaccount is. Wij vinden dat pseudoanonimiteit eigenlijk een belangrijke maar eerste stap is. Ten tweede moeten we optrekken met gelijkgestemde landen in de EU en daarbuiten om dit echt goed aan te pakken. Als laatste vinden wij dat de aansprakelijkheid van grote onlineplatforms voor de schade die anonieme accounts aanrichten veel strakker moet. Vandaar de volgende twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat op grote schaal anonieme accounts worden gebruikt om desinformatie te verspreiden en om mensen te intimideren, te bedreigen, te framen en te shamen;

overwegende dat dit gedrag via anonieme accounts leidt tot mentale en economische schade voor mensen en tot ontwrichting van de samenleving;

overwegende dat het in de fysieke wereld de normaalste zaak van de wereld is dat je bewijst wie je bent, bijvoorbeeld met een scan van het rijbewijs en met biometrische identificatie bij het huren van een deelscooter;

verzoekt de regering zo spoedig mogelijk het gebruik van anonieme accounts op onlineplatforms te verbieden, dit wettelijk te regelen en daarin op te trekken met gelijkgestemde landen als Duitsland, Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en Australië,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Slootweg en Gündoğan.

Zij krijgt nr. 186 (30821).

De heer **Slootweg** (CDA):
Dan de tweede motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat anonieme accounts onderdeel zijn van het verdienmodel van onlineplatformen;

overwegende dat de Digital Services Act wel regelt dat een onlineplatform illegale inhoud moet verwijderen, maar dat dit nog steeds ruimte laat om content te plaatsen die onjuist of beschadigend is, waardoor een rechtspersoon grote mentale en economische schade kan ondervinden;

verzoekt de regering om in Europees verband te pleiten voor onderzoek naar de mogelijkheid om onlineplatformen te verplichten (rechts)personen te compenseren wanneer zij aantoonbare economische schade hebben opgelopen die veroorzaakt of vergroot is door het gebruik van anonieme accounts op dat onlineplatform, aanvullend op het verwijderen van de content,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Slootweg en Gündoğan.

Zij krijgt nr. 187 (30821).

De heer **Slootweg** (CDA):
Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Slootweg, voor uw inbreng namens het CDA. Dan is nu het woord aan de heer Van Haga namens Groep Van Haga.

☐

De heer **Van Haga** (Groep Van Haga):
Voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in ieder geval het ministerie van BZK een trustedflaggerstatus heeft bij grote socialmediaplatformen en dus invloed kan uitoefenen op welke uitingen op deze platformen worden gepubliceerd;

constaterende dat we inmiddels weten dat het kabinet de afgelopen jaren in verregaande mate invloed heeft uitgeoefend op het online publieke debat, zowel direct als via andere al dan niet rechtstreeks bij de overheid betrokken partijen;

overwegende dat niet duidelijk is bij welke door social media en andere onlineplatformen en bedrijven als trusted flaggers aangemerkte personen en/of partijen de overheid ook betrokken is en welke invloed zij daarbij uitoefent op het aanmerken van content als desinformatie;

verzoekt de regering gespecificeerd inzichtelijk te maken bij welke trusted flaggers van social media en onlineplatformen en bedrijven de Nederlandse overheid betrokken is en op welke manier,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van Haga.

Zij krijgt nr. 188 (30821).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het begrip "desinformatie" onderhevig is aan een hoge mate van onduidelijkheid en subjectiviteit en daardoor regelmatig onjuist en onrechtmatig wordt ingezet om informatie op social media te onderdrukken, of te elimineren;

verzoekt de regering een concreet en juridisch criteria- en toetsingskader voor de classificatie van desinformatie op te stellen dat kan gaan fungeren voor de beoordeling en de rechtmatigheid van het aanmerken van informatie en content als desinformatie;

verzoekt de regering daarin expliciet op te nemen dat de vermeende betrouwbaarheid van informatie en content die politieke partijen via digitale platformen verspreiden en aanprijzen gefundeerd en aantoonbaar moet kunnen worden geverifieerd door de gebruiker,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van Haga.

Zij krijgt nr. 189 (30821).

De heer **Van Haga** (Groep Van Haga):
Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Van Haga voor uw inbreng namens de Groep Van Haga. Dan is nu het woord aan mevrouw Van Weerdenburg, PVV.

Mevrouw **Van Weerdenburg** (PVV):
Dank u wel, voorzitter. We hebben een scherp debat gevoerd over desinformatie. Veel te vaak worden strafbare uitingen op één hoop gegooid met onwenselijke uitingen. Dat is problematisch. De eerste categorie is heel helder afgebakend door de wet. De tweede is zo subjectief dat daar geen eenduidige definitie aan te hangen is. Dat hoeft ook helemaal niet, want preventieve censuur, ook met de beste bedoelingen om te willen beschermen, is bij wet verboden. Onder meer in onze eigen Grondwet, het Handvest van de EU en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is bepaald dat eenieder vrijheid van meningsuiting heeft. Dat recht omvat mede de vrijheid om kennis te nemen en te geven van informatie of ideeën zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen.

Het is dus helemaal niet verboden om je eenzijdig te laten informeren op socialmediaplatforms, je te wentelen in complottheorieën of je op te houden in politieke bubbels of in stromingen die anderszins afwijken van de mainstream. En als je alleen kattenplaatjes in je tijdlijn wil, is dat ook helemaal prima. Dat is jouw eigen keuze. De PVV is niet tegen de plicht voor socialmediaplatforms om dit transparant te maken voor gebruikers of om hun een opt-in dan wel een opt-out te bieden wat betreft aanbevelingsalgoritmes; graag zelfs. Twitter doet dit trouwens al op een zeer toegankelijke manier. Je kan switchen tussen twee tijdlijnen, tussen alleen de tijdlijn van de mensen die je volgt en alles waarvan zij denken dat jij dat interessant vindt. Ik gebruik het zelf ook allebei.

Kortom, laat de gebruiker zelf regie nemen over zijn of haar informatiestroom. Daar moet de overheid zich vooral níét mee bemoeien, wat de PVV betreft. Uiteraard geldt dit laatste nadrukkelijk ook voor de EU-bemoeials in Brussel.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Van Weerdenburg, voor uw inbreng namens de PVV. Dan is nu het woord aan mevrouw Bouchallikh van GroenLinks.

Mevrouw **Bouchallikh** (GroenLinks):
Dank u wel. Ik heb twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat socialmediaplatforms gebruikmaken van gepersonaliseerde aanbevelingsalgoritmes die gebaseerd zijn op clicks en interacties;

overwegende dat veel van deze algoritmes regelmatig desinformatie, onlinehaat en bedreigingen verspreiden en dit soort schadelijke content hierdoor een groot bereik krijgt;

overwegende dat deze schadelijke algoritmes ook bijdragen aan verslavend gebruik van social media;

overwegende dat er op dit moment onvoldoende regels zijn om schadelijke en verslavende algoritmes tegen te gaan;

verzoekt de regering om zich in Europees verband sterk te maken voor de wettelijke aanpak van aanbevelingsalgoritmes op basis van clicks en interactie op socialmediaplatforms, en de Kamer over deze inspanningen te informeren;

verzoekt de regering tevens om zich in Europees verband sterk te maken voor de wettelijke aanpak van verslavend ontwerp van onlinediensten, in het bijzonder socialmediaplatforms in bijvoorbeeld het herziene Europese consumentenrecht, en de Kamer over deze inspanningen te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Bouchallikh en Kathmann.

Zij krijgt nr. 190 (30821).

Mevrouw **Bouchallikh** (GroenLinks):
Voorzitter. Dan een motie gestoeld op de actualiteit van de heftige storm van de afgelopen dagen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat overheden veelvuldig gebruikmaken van sociale media bij het informeren van burgers, zoals gisteren tijdens de storm Poly;

overwegende dat het gebruik van sociale media zeker bij noodsituaties behulpzaam kan zijn om snel grote groepen mensen te bereiken;

overwegende dat overheidsinformatie echter niet alleen via sociale media beschikbaar moet zijn, zeker niet wanneer het sociale media betreft die niet toegankelijk zijn voor niet-gebruikers;

verzoekt de regering om te borgen dat overheidsinformatie altijd voor iedereen toegankelijk moet zijn en dat in noodsituaties niet alleen naar overheidsaccounts op sociale media moet worden verwezen als deze berichten voor niet-gebruikers van het betreffende platform niet toegankelijk zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Bouchallikh, Kathmann en Dekker-Abdulaziz.

Zij krijgt nr. 191 (30821).

Mevrouw **Bouchallikh** (GroenLinks):
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Bouchallikh, voor uw inbreng namens GroenLinks. De volgende spreker van de zijde van de Kamer is mevrouw Gündoğan.

Mevrouw **Gündoğan** (Lid Gündoğan):
Dank u wel, voorzitter. Het werd al aangekondigd, dus laat ik maar beginnen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat anonimiteit op internet een groot goed is doch anderzijds kan leiden tot excessen;

constaterende dat in een liberale democratie grondrechten niet geschonden mogen worden maar dat de liberale democratie zelf en haar burgers ook veilig moeten zijn;

constaterende dat in de zoektocht naar een balans tussen deze grondrechten en de zoektocht naar het zo veel mogelijk uitbannen van excessen, deze zoektocht complex is;

verzoekt de regering om voor het einde van 2023 te onderzoeken welke aspecten van sociale media bijdragen aan de risico's voor onze democratie en daarbij ook expliciet de rol van anonimiteit mee te nemen;

verzoekt de regering om in het geval van aantoonbare risico's van anonimiteit tevens te onderzoeken welke technische mogelijkheden een oplossing zouden kunnen bieden met behoud van publieke waarden als privacy en recht op zelfbeschikking,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Gündoğan, Dekker-Abdulaziz en Slootweg.

Zij krijgt nr. 192 (30821).

Mevrouw **Gündoğan** (Lid Gündoğan):
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Gündoğan, voor uw inbreng. Dan zijn we aanbeland bij de laatste spreker van de zijde van de Kamer. Dat is mevrouw Rajkowski, VVD.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):
Dank, voorzitter. Eén motie van mijn kant.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat onze inlichtingen- en veiligheidsdiensten waarschuwen dat de manier van onlineverspreiding van extremistisch gedachtegoed, desinformatie en complottheorieën door aanbevelingsalgoritmes radicalisering en polarisatie in de hand werken en op lange termijn een gevaar vormen voor onze democratische rechtsstaat;

overwegende dat door onderzoekers en klokkenluiders wordt gesteld dat socialemediaplatformen gebruikmaken van deze ontwrichtende aanbevelingsalgoritmes als verdienmodel waarbij voorrang wordt gegeven aan extremistische en radicale content boven andere content omdat het meer geld oplevert;

overwegende dat de regels van de Digital Services Act onvoldoende mogelijkheden bieden om het gebruik van aanbevelingsalgoritmes die een gevaar zijn voor onze democratische rechtsstaat aan banden te leggen;

verzoekt het kabinet om zich op Europees niveau te committeren aan het verbieden van ontwrichtende aanbevelingsalgoritmes door bijvoorbeeld in de lopende triloogonderhandelingen ten aanzien van de AI Act te pleiten voor maatregelen en afspraken die dit verbod realiseren, en de Kamer over de genomen stappen te informeren voor de begrotingsbehandeling Digitale Zaken 2023,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Rajkowski en Dekker-Abdulaziz.

Zij krijgt nr. 193 (30821).

Dank u wel voor uw inbreng namens de VVD, mevrouw Rajkowski. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van de termijn van de zijde van Kamer. De staatssecretaris heeft aangegeven ongeveer tien minuten nodig te hebben om de appreciaties voor de bereiden, dus ik schors voor tien minuten.

De vergadering wordt van 18.44 uur tot 18.53 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Aan de orde is het tweeminutendebat Desinformatie en online platformen naar aanleiding van een commissiedebat gehouden op 14 juni. Ik begreep dat er daarna ook nog nadere beraadslagingen hebben plaatsgevonden. We hebben net de inbreng van de zijde van de Kamer gehad. Daarin zijn negen moties ingediend. Ik geef nu het woord aan de staatssecretaris voor de appreciatie daarvan.

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
Dank u wel, voorzitter. Inderdaad een debat in drie rondes, met vele interessante wisselingen van informatie, standpun-

ten, enzovoorts, enzovoorts. Ik ga direct de appreciatie van de moties geven.

Ik begin met de motie op stuk nr. 185 van mevrouw Dekker-Abdulaziz, die de regering vraagt het Europees voorzitterschap te vragen om bij onderhandelingen over de AI Act watermerken te verplichten. Ik moet deze motie ontraden, hoewel ik het begrijp dat deze vraag wordt gesteld. Dat ontraden komt vooral doordat het technisch voorlopig nog niet mogelijk is om dit te doen. Er kan wel onderzoek naar worden gedaan, maar we kunnen deze oplossing niet overnemen.

De **voorzitter**:
Dan noteren we bij de motie op stuk nr. 185 "ontraden".

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
Dan krijgen we de tweede motie, de motie op stuk nr. 186, van de heer Slootweg en mevrouw Gündoğan. Die gaat over zo snel mogelijk het gebruik van anonieme accounts te verbieden en dit wettelijk te regelen. Deze motie ga ik ook ontraden. Dat heeft ermee te maken dat het nu al mogelijk is om juridisch gezien anonimiteit te doorbreken via gerechtelijke bevelen of andere wettelijke verplichtingen, dat anonimiteit vaak niet het probleem is bij het zorgen dat je informatie krijgt en vooral dat ik het recht op anonimiteit relevant vind. Ik kom zo meteen terug op een andere motie, die iets anders vraagt in dit verband. Dus deze ontraad ik ook.

De **voorzitter**:
Bij motie op stuk nr. 186 noteren we "ontraden".

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
De motie op stuk nr. 187 verzoekt om in Europees verband te pleiten voor onderzoek naar de mogelijkheid om onlineplatformen te verplichten rechtspersonen te compenseren wanneer zij aantoonbare economische schade hebben opgelopen. Ik ga deze motie ontraden, omdat dit feitelijk al geregeld is. Nader onderzoek hiernaar is dus niet nodig.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 187: ontraden.

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
De motie op stuk nr. 188 verzoekt de regering gespecificeerd inzichtelijk te maken bij welke trusted flaggers van socialmediaplatforms de Nederlandse overheid is betrokken. Deze motie ga ik ontraden. Uw Kamer is geïnformeerd hierover per brief op 23 december 2022.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 188: ontraden.

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
Dan de volgende motie, die op stuk nr. 189. Die verzoekt de regering expliciet op te nemen dat de vermeende betrouwbaarheid van informatie en content via politieke partijen is enzovoort, enzovoort, enzovoort. Deze motie ga ik ook ontraden, niet in de laatste plaats omdat de overheid niet gaat over de informatie die politieke partijen online verspreiden.

De **voorzitter**:
Bij de motie op stuk nr. 189 noteren we ook "ontraden".

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
De motie-Bouchallikh/Kathmann op stuk nr. 190 verzoekt de regering om zich in Europees verband sterk te maken voor de wettelijke aanpak van verslavend ontwerp van onlinediensten. Die motie krijgt van mij oordeel Kamer. Samen met mijn collega, de minister van EZK, kijk ik naar een strenge regulering op het gebied van consumentenrecht, onder andere via de fitness check op Europese consumentenrichtlijnen. De motie op stuk nr. 190 krijgt dus oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
Dan noteren we bij de motie op stuk nr. 190 "oordeel Kamer".

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
De motie op stuk nr. 191 van mevrouw Bouchallikh, mevrouw Kathmann en mevrouw Dekker-Abdulaziz verzoekt de regering om te borgen dat overheidsinformatie altijd voor iedereen toegankelijk moet zijn en dat in noodsituaties niet alleen naar overheidsaccounts moet worden gekeken. Deze motie wil ik ook oordeel Kamer geven, hoewel we nog wel moeten kijken hoe we dit precies gaan regelen. Ik zal dit echter doorgeleiden naar een van mijn collega's. Ik ben het namelijk met u eens dat het in noodsituaties altijd mogelijk moet zijn dat mensen niet alleen afhankelijk zijn van socialmediaplatforms.

De **voorzitter**:
Dan noteren we "oordeel Kamer" bij de motie op stuk nr. 191. Ik zag de indiener ook ja knikken naar aanleiding van de toelichting.

Dan gaan we naar de motie op stuk nr. 191.

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
De motie op stuk nr. 191 verzoekt de regering in het geval van aantoonbare risico's van anonimiteit te onderzoeken welke technische mogelijkheden er zijn die een oplossing zouden kunnen bieden. Dit sluit eigenlijk aan op de vraag die eerder is gesteld. Deze motie gaat echter over het onderzoeken daarvan. Ik wil deze motie graag oordeel Kamer geven, als ik in de uitvoering de activiteiten van de minister van BZK in het kader van het beschermen en vernieuwen van de democratie daarbij mag betrekken.

De **voorzitter**:
Ik kijk even naar de indieners. Die zie ik ja knikken. Dan noteren we, met die toelichting, "oordeel Kamer" bij de motie op stuk nr. 191.

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
De motie op stuk nr. 192 verzoekt het kabinet om zich op Europees niveau te committeren aan het verbieden van ontwrichtende aanbevelingsalgoritmes. Deze motie ga ik ontraden. Ik vind dit onderwerp zeer belangrijk. Daarvoor hebben we de DSA. Daarin wordt dit al geregeld. Ik vind het vooral belangrijk om in eerste instantie te onderzoeken of de DSA hier voldoende z'n werk doet. Op dit moment is het te vroeg om te concluderen dat dat niet het geval is. Deze motie moet ik dus ook ontraden.

De **voorzitter**:
Ik zie dat mevrouw Rajkowski daar een vraag over heeft. Aangezien dit haar motie is, krijgt zij de gelegenheid tot een interruptie.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):
Ik ben eigenlijk wel in de war. Ik heb in de schriftelijke beantwoording naar aanleiding van het commissiedebat specifiek deze vragen gesteld. Met de DSA wordt inderdaad geregeld dat toezichthouders naar algoritmen gaan kijken. Er wordt echter niet geregeld waarnaar gekeken wordt. Dat is precies ons punt. De DSA is al vastgesteld. Daarom hebben we dus gekeken welke mogelijkheden er nog zijn. Dan is het wellicht de AI Act. Het mag ook via een andere route. Daarom hebben wij in het dictum het woordje "bijvoorbeeld" opgenomen. Als wij de ernst van het feit delen en de VVD en D66 openlaten hoe de motie verder uitgevoerd wordt, begrijp ik eigenlijk niet waarom die ontraden wordt. Kan de staatssecretaris hier nog een keertje naar kijken?

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
Mijn punt is het volgende. Dit komt in het kader van de onderhandelingen over de AI Act nog terug. Het thema van de ontwrichting is echter wel degelijk een systeemrisico dat in de DSA zit. Dit is daar dus al in opgenomen. Op het gebied van de AI Act ligt nog een amendement voor van het Europees Parlement om te kijken of er vanuit de AI Act nog verdere maatregelen moeten worden genomen om aanbevelingsalgoritmen tot de hoogrisicocategorie te laten behoren. Ik heb aangegeven in het debat, ook in het debat dat wij vandaag nog hadden, dat we goed moeten kijken naar de samenhang en of het aanvullend helpt om aanbevelingsalgoritmes niet alleen transparant te maken, maar er ook eisen aan te stellen. Maar op dit moment is het te vroeg om daar iets over te zeggen, dus wat mij betreft kunt u de motie ook aanhouden, als u dat wilt. Dan kunnen we dit punt nog meenemen in het kader van de afronding van de AI-verordening. Ik kan op dit moment echter niet zeggen dat dit niet in de DSA zit, want zowel ontwrichting als systeemrisico, als de kern van een veilig publiek debat zitten in de DSA.

De **voorzitter**:
Tot slot mevrouw Rajkowski.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):
Stel dat ik 'm zou aanhouden, waarover ik ga nadenken. De onderhandelingen gaan nu beginnen. Ik zou het raar vinden om, als wij het verbod wel wenselijk vinden … Wij hebben op papier gekregen dat de minister en de staatssecretaris van EZK dit onwenselijke risico's vinden, maar dat ze nog niet goed genoeg kunnen handhaven. Wij leggen een open motie neer. Je kunt het via de AI Act regelen of via de Code of Practice on Disinformation. Dat maakt ons niet uit, maar regel dit om onze democratische rechtsstaat te beschermen. Ik ga nadenken over aanhouden, maar ik heb het idee dat we dan weer te laat zijn …

De **voorzitter**:
En uw vraag, mevrouw Rajkowki? Ik heb u ruim de gelegenheid gegeven.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):
Gaat u het meenemen in de onderhandelingen of niet? Anders had de motie net zo goed oordeel Kamer kunnen krijgen. Ik begrijp het niet meer.

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
Gelukkig begrijp ik het nog wel. De kern is dat wat u wenst, is opgenomen in de DSA, die nog van kracht moet worden. Althans, hij is al van kracht, maar de feitelijke implementatie gaat lopen per 25 augustus van dit jaar. Wat mij betreft is het op dit moment te vroeg om te zeggen dat die DSA onvoldoende garanties biedt. We moeten handhaven voor een wet die nog niet volledig geïmplementeerd is. Wat mij betreft is het te vroeg om dit te doen. Wij kunnen met de DSA in de hand aan de slag om ontwrichtende algoritmes aan te pakken. We gaan er ook naar kijken in het kader van de onderhandelingen over de AI-verordening. Daarbij kun je geen nieuwe voorstellen meer indienen. Wat mij betreft kunnen wij er voldoende mee uit te voeten. Deze motie vraagt ons dat wij ons committeren aan het verbieden ervan en dat is wat mij betreft op dit moment een te grote stap.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Ik sta nog één interruptie toe, en wel van mevrouw Dekker-Adbulaziz, omdat haar naam ook onder deze motie staat. Ik ga het debat echter niet … Het gaat over een andere motie, begrijp ik. Dan noteren we bij de motie op stuk nr. 193 "ontraden". Er wordt nog overwogen om de motie aan te houden, maar als ze vandaag in stemming wordt gebracht, dan noteren we "ontraden".

Mevrouw Dekker-Abdulaziz, D66.

Mevrouw **Dekker-Abdulaziz** (D66):
Het gaat over de motie op stuk nr. 185, die ook wordt ontraden. De staatssecretaris zegt: we zijn het er eigenlijk mee eens, maar het kan technisch niet. Het gaat mij er natuurlijk om, om ook dit punt in te brengen in de trilogen. We hebben de brief van JenV gezien over deepfakes, waarbij onder andere het watermerk speelt. De inzet van het kabinet is pro watermerken, dus ik begrijp niet helemaal waarom deze motie ontraden is.

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
U vraagt mij iets te doen wat niet altijd mogelijk is. Een watermerk is niet altijd mogelijk, zij het dat wel in de AI Act staat dat je het moet markeren wanneer content, dus de inhoud van een tekst, gegenereerd is met AI. Maar dat is

iets anders dan het ook watermerken. Daar zitten overigens ook nog wel tekortkomingen in, want een watermerk is niet altijd waterdicht, zal ik maar zeggen. Je kunt het weer fotograferen of op andere manieren verspreiden. In deze motie vraagt u specifiek om watermerken te verplichten bij teksten en beelden waarbij auteursrechtelijke bronnen zijn benut. Ons idee is om in de AI Act ervoor te zorgen dat helder wordt of er iets met AI is gegenereerd. Het thema van de auteursrechten is een ander onderwerp waar we naar kijken, maar we kunnen niet zeggen dat watermerken hier de oplossing zijn. Dat is ook de reden waarom we het ontraden.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Tot slot. We hebben nog een minuut.

Mevrouw **Dekker-Abdulaziz** (D66):
Ja, tot slot. De staatssecretaris hoeft uiteindelijk niet te zorgen voor de technische oplossing. Het gaat om de inzet om het deze kant op te sturen in de onderhandelingen. We weten natuurlijk niet wat de uitkomst is. Als de techneuten uiteindelijk zeggen "het is niet te doen", dan is dat aan de techneuten, maar de inzet van het kabinet zou moeten zijn dat we dit moeten willen. Daar zou ik een bevestiging van willen hebben.

De **voorzitter**:
Ik kijk even of u na dit betoog nog tot een ander oordeel komt over de motie op stuk nr. 185.

Staatssecretaris **Van Huffelen**:
Nee, ik kom niet tot een ander oordeel, maar wij willen zeker dat er helderheid is. Onze inzet moet helder zijn in de zin van dat we graag willen dat gegenereerde content herkenbaar is. Hoe meer we ervoor kunnen zorgen dat platforms — die zijn daar overigens al mee bezig — daadwerkelijk kunnen aantonen waar hun informatie vandaan komt, hoe beter het is. Dat is iets wat waar we ons zeker hard voor zullen maken. Daarmee blijft het oordeel "ontraden".

De **voorzitter**:
Dan noteren we bij de motie op stuk nr. 185 "ontraden". Hiermee zijn we gekomen aan het einde van dit tweeminutendebat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
Ik dank iedereen voor zijn en haar aanwezigheid. Ik zie dat de bewindspersoon voor het volgende tweeminutendebat al aanwezig is en zag de woordvoerders ook al in de wandelgangen. Ik schors voor een enkel moment en dan gaan wij door.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.